

УДК: 377.1

Саркісян Г. С., Рожко Н. П., Малхасян Е. А., Саєнко О.О.

м. Харків, Україна

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

ПРОФОРІЄНТАЦІЯ У ШКОЛАХ ЯК ОСНОВА УСПІШНОГО ВСТУПУ ТА НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

З кожним роком все частіше постає проблема зацікавленості, бажанні та мотивації навчатися у здобувачів першого курсу, які часто не цілком свідомо обирають спеціальність та заклад освіти при вступі. Особливо це стало актуальним з 2022 року, коли вступ майже повністю відбувається дистанційно. Абітурієнта немає повного доступу до всієї інформації, не можу прийти до університету та поспілкуватися особисто з представниками приймальної комісії. В цьому розрізі профорієнтація стає ключовим аспектом у житті кожного випускника школи, особливо коли на порозі його життєвого шляху стоїть вибір закладу вищої освіти. Україна, як країна з багатовіковою історією та розмаїттям вищих освітніх інституцій, вимагає від своїх молодих громадян не лише здатності до вивчення науки, але й ретельного розуміння вибору свого майбутнього професійного шляху.

Важливість правильної профорієнтації виходить за межі вибору фаху чи навчального закладу; це є ключовим чинником для досягнення успіху та задоволення від обраної кар'єри. Випускникам слід розуміти, що успішний вступ до закладу

вищої освіти – це лише початок, адже саме від здобуття професійного досвіду та розвитку ключових компетенцій залежить подальший успіх у професійній сфері.

Профорієнтаційні заходи повинні спрямовуватися на виявлення індивідуальних здібностей та інтересів кожного випускника школи. Важливо, щоб процес визначення профілю навчання був не лише відображенням сучасного ринку праці, потреб держави у відновленні країни, але й враховував індивідуальні особливості та цінності майбутніх здобувачів. Завдяки цьому, обраний напрямок стане не просто обов'язковим етапом у навчанні, але й майбутнім джерелом творчого задоволення та внеску у суспільство. Крім того, ефективна профорієнтація вимагає системності та підтримки на різних етапах навчання. Менторська підтримка, консультації від професіоналів та можливість стажування допомагають учням зрозуміти реальність вибору та набутти необхідний досвід. Застосування сучасних технологій, таких як онлайн-тести та оцінювання, може полегшити процес самоідентифікації та вибору відповідної кар'єри. Україна, яка стрімко розвивається та змінюється, потребує професіоналів у різних галузях, від науки та техніки до мистецтва та гуманітарних наук. Тому важливо, щоб кожен випускник мав можливість вільно обирати свій шлях і вносити вклад у розвиток суспільства.

Профорієнтація визначає не лише вибір шляху навчання, але й майбутнє вихованця в освітньому закладі. Погано обдуманий вибір може виявитися причиною невдалого старту в

університеті та вплинути на бажання навчатися на конкретній спеціальності. Недооцінка важливості правильної профорієнтації може призвести до невідповідності очікувань та реальності. Випускник, який обрав спеціальність, не відповідну його інтересам чи здібностям, стикається з труднощами адаптації до університетського середовища. Замість захоплення навчанням, він може відчувати втомленість та втрату мотивації.

Погана профорієнтація може впливати на академічні результати, знижуючи якість отриманої освіти. Вплив поганої профорієнтації розповсюджується і на соціальний аспект. Студент, який не знає, чим саме йому хочеться займатися у майбутньому, може відчувати втрату ідентичності та невизначеність у своєму місці у суспільстві. Також, негативний вплив поганої профорієнтації може мати економічні наслідки. Студент, який обрав спеціальність, на якій він не бачить перспектив та можливостей для розвитку кар'єри, може втратити інтерес до навчання та високооплачуваної роботи в майбутньому.

Отже, погана профорієнтація може значно підірвати бажання навчатися в конкретному університеті та обирати конкретну спеціальність. Важливо визначити власні інтереси, здібності та цінності ще на етапі вибору вищого навчального закладу, щоб студент відчував себе учасником цікавого та значущого процесу, сприяючи своєму власному особистісному та професійному розвитку.

Профорієнтація вирішальна для подолання розриву між вищою освітою та сферою праці. Стратегічне планування, оцінка та професіоналізація випускників шкіл є важливими аспектами профорієнтації в вищій освіті. Підтримка учнів у переході від середньої школи до вищої освіти або працевлаштування призводить до економічних та соціальних вигод. Процес переходу від вищої освіти до працевлаштування є ключовим етапом для вищих навчальних закладів.